

**СЪВЕТ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

**Брюксел, 13 септември 2011 г.
(OR. en)**

14045/11

CONSOM 142

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-н Jordi AYET PUIGARNAU, директор
Дата на получаване:	9 септември 2011 г.
До:	Г-н Uwe CORSEPIUS, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2011) 547 окончателен
Относно:	ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ Четвърти доклад относно прилагането на Директива 85/374/ЕИО на Съвета от 25 юли 1985 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите- членки относно отговорността за вреди, причинени от дефект на стока, изменена с Директива 1999/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 1999 година

Приложено се изпраща на делегациите документ на Комисията COM(2011) 547 окончателен.

Приложение: COM(2011) 547 окончателен

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 8.9.2011
COM(2011) 547 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ДО СЪВЕТА И
ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ**

**Четвърти доклад относно прилагането на Директива 85/374/ЕИО на Съвета от 25
юли 1985 година за сближаване на законовите, подзаконовите и
административните разпоредби на държавите-членки относно отговорността за
вреди, причинени от дефект на стока, изменена с Директива 1999/34/ЕО на
Европейския парламент и на Съвета от 10 май 1999 година**

(текст от значение за ЕИП)

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ДО СЪВЕТА И
ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ**

**Четвърти доклад относно прилагането на Директива 85/374/ЕИО на Съвета от 25
юли 1985 година за сближаване на законовите, подзаконовите и
административните разпоредби на държавите-членки относно отговорността за
вреди, причинени от дефект на стока, изменена с Директива 1999/34/ЕО на
Европейския парламент и на Съвета от 10 май 1999 година**

(текст от значение за ЕИП)

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ВЪВЕДЕНИЕ	3
2.	ТРЕТИ ДОКЛАД ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ДИРЕКТИВА 85/374/ЕИО: 2001— 2005 г.	4
3.	ПРИЛАГАНЕ НА ДИРЕКТИВА 85/374/ЕИО: 2006—2010 г.	4
3.1.	Съдебна практика на Съда на ЕС	5
3.1.1.	Преюдициални запитвания (член 267 от ДФЕС).....	5
3.1.2.	Преки производства (членове 258 и 260 от ДФЕС).....	7
3.2.	Информация, предоставена от националните експерти и консултативните групи	7
3.3.	Други въпроси, свързани с прилагането на директивата	11
4.	ЗАКЛЮЧЕНИЯ	12

1. ВЪВЕДЕНИЕ

С Директива 85/374/ЕИО (наричана по-долу „директивата“)¹ се цели сближаване на законодателствата на държавите-членки относно отговорността на производителя за вреди, причинени от дефект на стока. С директивата се установява принципът на безвиновна отговорност на производителя, съгласно който всеки производител на дефектна движима вещ трябва да обезщети съответното частно лице за вредите, причинени на неговото физическо благосъстояние или имущество, независимо дали е била налице или не небрежност от страна на производителя.

Директивата се прилага за всяка стока², която се предлага на пазара в Европейското икономическо пространство, т.е. в държавите-членки на Европейския съюз, Норвегия, Лихтенщайн и Исландия. В нея се предвижда, че обезщетението за имуществени вреди е ограничено до вещи за лична употреба и консумация на минимална стойност 500 евро. В директивата се определят давностни срокове и се забраняват клаузи, които ограничават или изключват отговорността на производителя. В директивата се предвижда освобождаване от отговорност на производителя, ако докаже съществуването на определени факти като например, че не е пускал стоката в обращение, че дефектът се дължи на съответствието на стоката със задължителни изисквания, определени от държавните органи, или че състоянието на научно-техническите познания към момента на пускане на стоката в обращение от страна на производителя не му е позволило установяването на дефекта.

С Директива 85/374/ЕИО не се засягат правата на увредените лица, които те могат да имат на основание на договорна или извъндоговорна отговорност или на основание на даден специален режим на отговорност, съществувал към момента на нотифицирането на директивата³. Освен това с директивата не се засягат обезщетенията за причинени неимуществени вреди съгласно разпоредбите на националните законодателства.

В съответствие с член 21 от директивата Комисията периодично разглежда ефективността на правната рамка по отношение на отговорността за вреди, причинени от дефект на стоки. До настоящия момент Комисията е изготвила три доклада за прилагането на директивата⁴.

---

¹ Директива 85/374/ЕИО на Съвета от 25 юли 1985 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите-членки относно отговорността за вреди, причинени от дефект на стока (ОВ L 21, 7.8.1985 г., стр. 29), изменена с Директива 1999/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 1999 г. (ОВ L 141, 4.6.1999 г., стр. 20) и поправката (ОВ L 283, 6.11.1999 г., стр. 20).

² Директива 99/34/ЕО разшири приложното поле на Директива 84/374/ЕИО по отношение на селскостопанските стоки и рибните продукти. За сметка на това основната директива изрично изключва ядрената енергия.

³ Съдът на Европейския съюз потвърди многократно, че предвиденият от Директива 85/374/ЕИО режим не изключва прилагането на други договорни или извъндоговорни режими на отговорност, доколкото те почиват на различни основания (вж. например Решение от 10 януари 2006 г. по дело Skov c/ Bilka Lavrishvareus, C-402/03, Rec. 2006, стр. I-199).

⁴ COM(1995) 617) от 13 декември 1995 г. ; COM(2000) 893 от 31 януари 2001 г. и COM(2006) 496 от 14 септември 2006 г.
(http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/documents/liability/index_en.htm)

Настоящият документ представлява четвърти доклад за прилагането на директивата. Той обхваща периода 2006—2010 г. и в него се анализира прилагането на директивата в 27-те държави-членки. В тази връзка Комисията изпрати на държавите-членки и на членовете на неформалните консултативни групи въпросник, с който иска да получи информация, по-специално по отношение на повдигнатите в предходния доклад въпроси.

2. ТРЕТИ ДОКЛАД ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ДИРЕКТИВА 85/374/ЕИО: 2001—2005 ГОДИНА

В третия доклад за прилагането на Директива 85/374/ЕИО беше направено заключението, че директивата успява да гарантира баланс между интересите на потребителите и политиките в областта на вътрешния пазар. Общото заключение на доклада бе, че прилагането на директивата е повече от задоволително и че не е необходимо да се внасят никакви изменения в нея. Въпреки че прилагането на националните законодателства води понякога до различни резултати, те не засягат функционирането на вътрешния пазар.

Комисията предложи да продължи да анализира функционирането на директивата, по-специално въздействието на разпоредбите по отношение на тежестта на доказване, средствата за защита или минималната стойност от 500 евро за претърпените имуществени вреди с цел намеса в случай на установяване на различия на национално равнище, за чието преодоляване са необходими действия на ниво ЕС.

3. ПРИЛАГАНЕ НА ДИРЕКТИВА 85/374/ЕИО: 2006—2010 ГОДИНА

По време на референтния период Комисията продължи да следи транспонирането и прилагането на директивата в държавите-членки.

В преобладаваща част от държавите-членки разпоредбите на националното законодателство за прилагане на директивата обикновено се прилагат успоредно с други разпоредби относно договорната, извъндоговорната или друга отговорност. Това съвместно съществуване на различни разпоредби, което се допуска с член 13 от директивата, се възприема положително, тъй като разнообразието от правила позволява да се подобри защитата на потребителите.

Според информацията, събрана за изготвянето на настоящия доклад, в определен брой държави-членки, сред които Австрия, Германия, Франция, Италия, Испания и Полша, броят на исковете за отговорност за вреди, причинени от дефект на стока, предявени въз основа на националните закони за транспониране на директивата, се е увеличил. В някои от тези държави-членки през последните години се наблюдава едновременно нарастване на абсолютния брой на исковете, предявени въз основа на отговорността за вреди, причинени от дефект на стока, както и повишаване на относителното използване на директивата за сметка на други искове, основани върху договорната или гражданската отговорност.

Увеличението на броя на предявените през последните години искове за отговорност за вреди, причинени от дефект на стока, най-вероятно се дължи основно на външни фактори като повишаването на бдителността на потребителите и по-доброто им

организиране или подобряването на средствата за достъп до информация. За сметка на това изглежда съдебните разноси възпрепятстват предявяването на този вид искове в някои държави-членки, като например в Обединеното кралство.

Предвид горепосоченото въпросът за бързото решаване на делата от националните съдилища зависи от бързината и ефективността на функциониране на националните системи на гражданското право. В случаите, когато отговорността не подлежи на съмнение (т.е. дефектът, вредата и причинната връзка са ясно установени), жалбите се разглеждат по извънсъдебен начин, който допринася за бързото обезщетяване на увредените лица за претърпените вреди⁵.

3.1. Съдебна практика на Съда на ЕС

Съдът на Европейския съюз (наричан по-долу „Съдът“) продължи да разяснява подробно разпоредбите на Директива 85/374/ЕИО, като по този начин допринася за преодоляване на различията при тълкуването на директивата. Съдът се произнесе неколкостранно по отношение на връзката между директивата и разпоредбите на националните законодателства за нейното транспониране. Съдът се произнесе относно пълната степен на хармонизиране на Директива 85/374/ЕИО, което например възпрепятства държавите-членки да предвиждат в областта на давностните срокове разпоредби, които са по-благоприятни за потребителите. Той също така потвърди, че държавите-членки са свободни да поддържат режими на отговорност, различни от този на обективната или безвиновната отговорност, според които отговорността на посредниците би могла да бъде равностойна на тази на производителя в случай на небрежност или виновно поведение.

През периода 2006—2010 г. Съдът се е произнесъл шест пъти по отношение на Директива 85/374/ЕИО. В два от случаите става въпрос за съдебни решения, постановени в съответствие с процедурата за повторно сезиране на Съда (член 260 от ДФЕС, предишен член 228 от ДЕО).

3.1.1. Преюдициални запитвания (член 267 от ДФЕС)

По дело *Skov/Bilka Lavrishvareus*⁶ Съдът постанови, че Директива 85/374/ЕИО трябва да бъде тълкувана в смисъл, че тя не допуска национална правна уредба, по силата на която доставчикът на стока с дефект носи безвиновната отговорност, която се установява и налага на производителя по силата на директивата, отвъд изчерпателно изброените в член 3, параграф 3 случаи. При все това Съдът уточни, че директивата допуска национално правило, според което доставчикът е отговорен, без ограничение на отговорността, за виновно поведение на производителя.

---

⁵ Например Австрия и Латвия информираха за редица извънсъдебни споразумения, сред които: падането на бебе от маса за повиване, която се е сгънала (1 500 евро); изгаряне на долните крайници след счупване на дръжката на уред за приготвяне на фондю (2 500 евро); болки и симптоми на отравяне след консумация на ястие от просо, натровено от семената на татул (1 000 евро) или тежко нараняване след падане от дефектен фотьойл (5 000 евро).

⁶ Съд на ЕС — решение от 10 януари 2006 г. по дело *Skov/Bilka Lavrishvareus*, C-402/03. Rec. 2006, стр. I-199.

По дело *Declan O'Byrne/Sanofi*⁷ Съдът се произнесе по отношение на понятието „пускане в обращение“ на стока, предвидено в член 11 от директивата, което се явява началото на давностния срок за предявяване на иск за отговорност за вреди, причинени от дефект на стока. По този начин Съдът уточни, че дадена стока е пусната в обращение, когато е напуснала организирания от производителя процес на производство и е навлязла в процеса на пускане в продажба, в който тя се предлага в непроменено състояние на широката общественост за употреба или консумация.

Съдът още веднъж уточни тълкуването си на член 11 от директивата по дело *Aventis Pasteur SA/OB*⁸, като в тази връзка посочи, че този член трябва да се тълкува в смисъл, че не се допуска национална правна уредба, която разрешава заменянето на един ответник с друг в хода на съдебно производство, да се прилага така, че да позволи, след изтичането на определения в този член срок, „производител“ по смисъла на член 3 от тази директива да бъде привлечен като ответник в съдебно производство, заведено в този срок срещу различно от него лице. След това Съдът уточни, че член 11 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска възможността националната юрисдикция да приеме, че в съдебното производство, заведено в определения в този член срок срещу дъщерното дружество, което изцяло е притежавано от „производителя“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 85/374/ЕИО, посоченият производител може да замени това дъщерно дружество, ако юрисдикцията установи, че пускането на разглежданата стока в обращение всъщност е решено от този производител.

И накрая, Съдът направи уточнения по отношение на отговорността на доставчика. В това отношение член 3, параграф 3 от директивата трябва да се тълкува в смисъл, че когато лицето, увредено от стока, за която се твърди, че е дефектна, не е имало възможност разумно да идентифицира производителя на посочената стока, преди да упражни правата си срещу доставчика на последната, този доставчик трябва да се счита за производител по-конкретно за целите на прилагането на член 11 от посочената директива, ако не е съобщил на увреденото лице надлежно и по собствена инициатива самоличността на производителя или на своя доставчик, което националната юрисдикция следва да провери с оглед на обстоятелствата в конкретния случай.

По дело *Moteurs Leroy Somer/Dalkia France*⁹ Съдът на Европейския съюз постанови, че директивата трябва да се тълкува в смисъл, че тя допуска тълкуването на национално законодателство или прилагането на установена вътрешна съдебна практика, според което увреденото лице може да иска поправяне на причинената вреда върху вещь, предназначена за професионална употреба и използвана с такава цел, когато това лице доказва само наличието на вредата, дефекта на стоката и причинната връзка между този дефект и вредата.

---

⁷ Съд на ЕС — решение от 9 февруари 2006 г. по дело *Declan O'Byrne/Sanofi*, C-127/04. Rec. 2006, стр. I-1313

⁸ Съд на ЕС — решение от 2 декември 2009 г. по дело *Aventis Pasteur SA/OB*, C-358/08, Сборник 2009, стр. I-11305

⁹ Съд на ЕС — решение от 4 юни 2009 г. по дело *Moteurs Leroy Somer/Dalkia France*, C-285/08, Сборник 2009, стр. I-4733

3.1.2. Преки производства (членове 258 и 260 от ДФЕС)

В решението си от 25 април 2002 г. по дело *Комисия/Френска република*¹⁰ Съдът констатира, че Франция не е изпълнила задължението да транспонира правилно Директива 85/374/ЕИО. Предвид факта, че това решение на Съда бе изпълнено само отчасти, Комисията сезира повторно Съда на основание член 260 от ДФЕС (предишен член 228 от ДЕО).

В решението си от 14 март 2006 г. по дело *Комисия/Френска република*¹¹ Съдът постанови, че като е продължила да приема, че доставчикът на дефектната стока е отговорен на същото основание като производителя, когато последният не може да бъде идентифициран, дори ако доставчикът в разумен срок е посочил на увредения лицето, което му е доставило стоката, Френската република не е приложила мерките за цялостно изпълнение на съдебното решение от 25 април 2002 г. по отношение на транспонирането на член 3, параграф 3 от Директива 85/374/ЕИО. Съдът осъди Френската република да се съобрази с директивата и да заплати глоба в размер на 31 650 евро за всеки ден забава на прилагането на мерките, необходими за осигуряване на пълното и цялостно изпълнение на съдебното решение от 25 април 2002 г., считано от датата на постановяване на новото решение. Франция, която трябваше да заплати глоби в общ размер 795 600 евро, се съобрази изцяло с новото съдебно решение.

В решение от 5 юли 2007 г. по дело *Комисия/Кралство Дания*¹² Съдът постанови, че Кралство Дания не е изпълнило задълженията си по транспонирането на Директива 85/374/ЕИО, като приема и оставя в сила разпоредби, с които за междинните доставчици в мрежата за разпространение се предвижда отговорност при същите условия като за производителя, в нарушение на член 3, параграф 3 от директивата. Вследствие на това решение Дания взе необходимите мерки, за да приведе законодателството си в съответствие с директивата.

3.2. Информация, предоставена от националните експерти и консултативните групи

Като приложи установената за третия доклад практика, Комисията прикани националните органи и заинтересованите страни — членове на неформалните консултативни групи — да изложат своите гледни точки по отношение на прилагането и ефективността на директивата по време на референтния период. Целта бе да се направи оценка на практическото въздействие на директивата и на повдигнатите в предходния доклад въпроси, чиито различия при тълкуването им от националните юрисдикции могат понякога да доведат до различия при прилагането на директивата от държавите-членки.

В настоящия доклад се обобщава събраната от Комисията информация, по-специално относно тежестта на доказване, средството за защита, основано на съответствието с

---

¹⁰ Съд на ЕС — решение от 25 април 2002 г. по дело *Комисия/Френска република*, C-52/00, Рес. 2002, стр. I-3827

¹¹ Съд на ЕС — решение от 14 март 2006 г. по дело *Комисия/Френска република*, C-177/04, Рес. 2006, стр. I-2461

¹² Съд на ЕС — решение от 5 юли 2007 г. по дело *Комисия/Кралство Дания*, C-327/05, Сборник 2007, стр. I-93

нормативната уредба, средството за защита, основано на състоянието на научно-техническите познания, и въпросът за минималната стойност от 500 евро за причинени имуществени вреди.

– **Тежест на доказване (член 4)**

В Директива 85/374/ЕИО се постановява, че тежестта на доказване на вредата, на дефекта и причинната връзка между тях е задължение на увреденото лице. С директивата не се цели хармонизиране на процедурните правила, които в националните законодателства на държавите-членки варират както в областта на материалното право, така и по отношение на степента на доказване.

В изследването Lowells относно отговорността за стоки в рамките на Европейския съюз¹³ и в третия доклад на Комисията относно прилагането на директивата вече бе установено, че съдебната практика по този въпрос е разнообразна, както и че съществуват различия между решенията на различните държави-членки и дори между решенията на съдебните органи от една и съща държава-членка.

В контекста на наличната информация все още се наблюдават различия по отношение на елементите, необходими за доказване на дефекта. За някои юрисдикции като например тези във Франция, Белгия, Италия или Испания, е достатъчно ищецът да докаже, че стоката не е изпълнила функцията, за която е била предназначена. За други, като например тези в Германия или Обединеното кралство¹⁴, ищецът трябва да докаже възможно най-прецизно точното естество на дефекта на стоката. Според същата информация Върховният съд на Австрия е разработил постоянна съдебна практика, която съвместява тези две позиции.

При все това някои национални органи (като тези в България, Италия, Малта, Словакия, Швеция и Латвия) считат, че увредените лица изпитват значителни затруднения да докажат, че вредата е причинена от дефекта на стоката. Тези затруднения вероятно се дължат най-вече на разходите за експертизата. За преодоляването на това затруднение някои от тези държави-членки считат, че би трябвало директивата да се измени, за да се въведе презумпция за отговорност на производителя или механизъм за обръщане на тежестта на доказване.

Тази разпоредба също така буди противоречия сред представителите на заинтересованите страни (потребители, производители, доставчици, застрахователи или практикуващи юристи). Потребителите подчертават трудността, най-вече поради икономическите разходи, да се предостави доказателство за дефекта на някои високотехнологични стоки, както и да се докаже причинната връзка между дефекта и вредата, в случаите, когато естеството на твърдяната вреда е сложно. С цел да се осигури по-ефективна защита на потребителите те считат за необходимо тежестта на доказване да се обърне.

---

¹³ Lowells. Product liability in the European Union- A report for the European Commission- (The Lovells Report) 2003.

¹⁴ (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/documents/liability/index_en.htm).
Въпреки това по дело Ide v.ATB sales (2008, WECA Civ 424) Апелативният съд на Англия реши, че ищецът не трябва да доказва точния механизъм на дефекта на стоката, за да бъде установена отговорността на производителя.

Що се отнася до производителите и застрахователите, те смятат, че изискването да се докаже причинната връзка между вредата и дефекта на стоката е основополагащ елемент на гарантирания от директивата баланс между интересите на производителите и тези на потребителите. Те считат също, че смекчаването на разпоредбите, свързани с тежестта на доказване, би насърчило предявяването на съдебни искове от страна на потребителите във връзка с незначителни вреди. Според практикуващите юристи ищците са в състояние да установят причинната връзка между дефекта и вредата въз основа на правилата за доказване в различните държави-членки. За това свидетелства нарастващият брой искове за обезщетения за вреди, причинени от дефектни стоки.

– **Средство за защита, основано на съответствието с нормативната уредба (член 7, буква г)**

В Директива 85/374/ЕИО се постановява, че производителят не носи никаква отговорност, ако докаже, че дефектът се дължи на съответствието на стоката със задължителните изисквания, определени от държавните органи.

Въз основа на наличната информация Комисията констатира, че не съществува богата съдебна практика относно това средство за защита. В тази връзка унгарските органи отбелязаха, че делата от този вид се отнасят най-често до превозните средства и медицинските продукти. В първия случай унгарската съдебна практика рядко установява отговорността на производителя по силата на националния закон за транспониране на директивата, но в случаите на лекарствата и други медицински продукти (по-специално кръвни продукти) отговорността на производителя се установява по правило от съдилищата. Според словашките органи потребителите рядко упражняват правото си на обезщетение в този контекст. Те по-скоро претендират за други права като например правото на оттегляне, прилагането на отстъпка върху покупната цена или отстраняване на дефекта.

Представители на фармацевтичната промишленост в Европа считат, че режимът на отговорност, който се установява с директивата, не взема в достатъчна степен под внимание факта, че секторът на лекарствените продукти е строго регулиран. Според тях фактът, че употребата на лекарства обикновено е подложена на външна оценка от страна на здравни специалисти (сред които, например, лекари, медицински сестри или фармацевти) и това, че производителят няма контрол върху начина, по който лекарствата се предписват и дават, би трябвало да се взема под внимание при анализа на дефекта на стоката и на отговорността на производителя.

– **Средство за защита, основано върху състоянието на научно-техническите познания (член 7, буква д)**

В Директива 85/374/ЕИО се предвижда, че отговорността на производителя не се засяга, когато състоянието на техническите познания към момента на пускане на стоката в обращение не е позволявало установяването на дефекта. По този въпрос на държавите-членки е предоставена възможност да предприемат мерки за дерогация¹⁵.

---

¹⁵ Fondazione Rosselli. *Analysis of the Economic Impact of the Developpement risk Clause as provided by Directive 85/374/EEC on Liability for Defective products*. 2004. Според този доклад единствено Финландия и Люксембург са изключили това средство за защита.

Според наличната информация Комисията констатира, че между националните юрисдикции липсва съгласие по въпроса дали това средство за защита е приложимо за всички видове дефекти. Например Върховният съд на Германия постанови, че член 7, буква д) никога не се прилага по отношение на производствените дефекти. Други съдилища, като например тези в Нидерландия и Обединеното кралство, не приемат това тълкуване. Освен това въпреки решението на Съда на Европейския съюз по дело *Комисия/Обединено кралство*¹⁶, изглежда все още съществуват съмнения по отношение на начина, по който съдилищата трябва да тълкуват израза „състоянието на научно-техническите познания към момента на пускане на стоката в обращение не е позволявало установяването на дефекта“.

Въз основа на същата информация Върховният съд на Австрия постанови, че клаузата за освобождаване от отговорност може да се приложи в ситуация, при която единствено назначено от съда вещо лице е установило определен риск чрез серия от изпитвания в рамките на производството и че вещите лица не са знаели за въпросния риск до началото на производството и пускането на стоката в продажба.

Понастоящем някои държави-членки считат и производителя отговорен във връзка със състоянието на научно-техническите познания. Така например във Финландия и Люксембург тази отговорност се прилага за всички видове стоки. В Испания това средство за защита не се прилага за исковете, свързани с фармацевтични продукти и храни, предназначени за консумация от човека. В други страни тази клауза не се прилага по отношение на някои стоки и при особени обстоятелства (например във Франция).

Някои национални органи (като например тези в България и Малта) считат, че разпоредбата, предвидена в член 7, буква д) от директивата, трябва да бъде преразгледана с цел това средство за изключване на отговорността да бъде премахнато. Според тях подобно премахване би допринесло за по-доброто функциониране на вътрешния пазар. Други органи (като тези в Гърция, Италия, Литва или Обединеното кралство) считат, че тази клауза допринася за поддържането на баланс между необходимостта от насърчаване на пускането в обращение на иновационни стоки и защитата на потребителите, доколкото тази клауза намалява стойността на сключваните от предприятията застраховки. Това средство насърчава техническите и научните иновации, без обаче да увеличава крайната стойност на стоките.

Представителите на промишлеността и на застрахователните дружества считат, че изключването на това средство за защита би възпрепятствало иновациите и разработването на нови стоки и би увеличило стойността на застраховките. Според тях фактът, че това изключване не е довело до значителни последици нито в Люксембург, нито във Финландия, се дължи на размера на тези пазари. Представителите на потребителите обаче биха подкрепили премахването на тази клауза за освобождаване от отговорност. Те настояват, че обективната отговорност се основава на принципа, според който лицето, което извлича ползи от опасна дейност, трябва да плати обезщетение за причинените вреди. Следователно производителят би трябвало да носи

от законодателствата си (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/documents/liability/index_en.htm).
¹⁶ Съд на ЕС — решение от 29 май 1997 г. по дело Комисия/Обединено кралство, C-300/95, Rec. 1997, стр. I-2649

отговорност дори когато понесените вреди се дължат на риск, който е било невъзможно да бъде установен.

Някои представители на фармацевтичните предприятия критикуват позицията на френската съдебна практика, която забранява позоваването на състоянието на научно-техническите познания за идентични стоки, пуснати в обращение между 1988 и 1998 г. (датата на закона за транспониране). Според тях тази позиция не е в съответствие с директивата, доколкото основанието за освобождаване от отговорност не може да бъде прието или отхвърлено в зависимост от датата на пускане в обращение на стока, която при това е идентична.

– **Минимална стойност от 500 евро (член 9)**

Директива 85/374/ЕИО се прилага за вредите, причинени на вещь за лична употреба и консумация, различна от дефектната стока, на стойност не по-малка от 500 евро. В третия доклад бе установено, че тази минимална стойност е обект на различно тълкуване от страна на националните юрисдикции.

Понастоящем някои национални органи изразиха известно предпочитание за намаляване, дори премахване на прага с цел да се осигури по-ефективна защита на потребителите. По-конкретно румънските органи предлагат да се предвиди минимална стойност между 200 и 500 евро, като на държавите-членки се предостави възможност да определят най-подходящия размер съобразно нивото на практикуваните на териториите им цени.

Що се отнася до заинтересованите страни, представителите на промишлеността смятат, че трябва поне прагът да се задържи на настоящото ниво, за да се предвиди обезщетение при наличие на обективна отговорност единствено над определен размер на вредата и за да се избегне ненужно натоварване с искове, свързани с имуществени вреди за незначителни суми, предявени по-специално срещу малки и средни предприятия. Освен това те смятат, че тази минимална стойност би трябвало да се увеличи, за да се адаптира към инфлацията. Представителите на потребителите обаче призовават за премахване на минималната стойност, за да се позволи обезщетяване на всички понесени имуществени вреди.

3.3. Други въпроси, свързани с прилагането на директивата

– **Достъп до правосъдие**

В Директива 85/374/ЕИО не се съдържат специфични разпоредби относно достъпа на увредените лица до правосъдие. Увредените лица трябва да търсят защита на правата си по предвидения в националното законодателство ред.

Комисията припомня, че развитието на вътрешния пазар се нуждае от улеснен достъп на потребителите до правосъдие в случаите с трансгранично измерение.

В тази връзка беше постигнат съществен напредък в областта на съдебното сътрудничество по граждански дела, по-специално по отношение на алтернативните методи за разрешаване на спорове и процедурите, приложими към исковете с малък материален интерес.

– Събиране и обмен на информация

От 2001 г. насам Комисията разполага с мрежа от национални експерти („Експертна група относно отговорността за вреди, причинени от дефект на стока“), която я подпомага при събирането на полезна и/или необходима информация, използвана при проверката на това дали директивата се прилага по задоволителен начин и при разглеждането на установените проблеми, ако има такива. Тази мрежа от национални експерти не е заседавала от 2004 г. насам. В действителност преобладаващата част от държавите-членки смятат, че не е необходимо да се свикват редовни заседания за обмен на информация, а по-скоро групата да се събира, когато се налага специфична дискусия. При все това новите държави-членки като цяло подкрепят свикването на редовни срещи с цел обмен на информация.

Що се отнася до събирането на информация, *Product Liability Forum of the British Institute of International and Comparative Law* разполага с база данни относно отговорността за вреди, причинени от дефект на стока. Тази база данни е достъпна *онлайн* и съдържа информация за законодателствата и съдебните решения във връзка с Директива 85/374/ЕИО във всички държави-членки¹⁷.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Директива 85/374/ЕИО няма за цел цялостно хармонизиране на всички аспекти на отговорността за вреди, причинени от дефект на стока, на територията на Европейския съюз. Освен това Съдът на Европейския съюз чрез съдебната си практика има значителен принос за определянето на приложното поле и правилното и уеднаквено прилагане на директивата.

Предвид наличната информация положението относно прилагането на Директива 85/374/ЕИО е подобно на това, което се е наблюдавало в предходния доклад. При все това изглежда в някои държави-членки се е увеличил както броят на производствата за търсене на отговорност по силата на директивата, така и броят на извънсъдебните споразумения, сключени между увредените лица и лицето, което е причинило вредата, с оглед на получаването на обезщетение.

По принцип се счита, че директивата осигурява баланс между защитата на потребителите и интересите на производителите. Преобладаващата част от информацията, предоставена за изготвянето на настоящия доклад потвърждава, че Директива 85/374/ЕИО е инструмент, който предоставя реални възможности за предявяването на иски и за адекватно обезщетение за вреда, нанесена от дефект на стока.

Като цяло националните експерти и заинтересованите страни признават значимостта на съществуването на балансирана рамка по отношение на отговорността, която да регулира отношенията между предприятията и потребителите, и смятат, че директивата представлява компромис, който съвместява тези интереси. При все това директивата поражда различни мнения между заинтересованите страни по отношение на ефективността на някои разпоредби, по-специално тези относно тежестта на доказване,

---

¹⁷ www.biiicl.org/plf

средството за защита, основано на съответствието с нормативната уредба или състоянието на научно-техническите познания, както и минималната стойност от 500 евро. По-голямата част от тези различия вече бяха установени в предходния доклад.

Като цяло потребителите искат по-широка защита на по-ниска цена, което например означава премахване на минималната стойност от 500 евро. Производителите и застрахователите обаче се позовават на риска от увеличаване на исковете за по-незначителни вреди и подкрепят повишаването на тази минимална стойност. Това различие в позициите намира също така отражение в мненията на националните експерти.

От гореизложеното става ясно, че Директива 85/374/ЕИО допринася за поддържането на баланс между интересите на производителите и на потребителите в случаите на отговорност за вреди, причинени от дефект на стока. Комисията счита, че евентуалните различия не водят до значими пречки в областта на търговията или до нарушаване на конкуренцията в Европейския съюз. Комисията по-специално счита, че увредените лица могат да установят причинната връзка в случаите, когато стока с дефект причинява вреда независимо от различията в националните процедурни правила. В този смисъл тя констатира също така, че наличната информация относно ефекта на разпоредбите, свързани със средствата за защита или тези относно минималната стойност от 500 евро, позволяват да се направи заключението, че директивата осигурява общо ниво на защита на потребителите и обща база за отговорността на производителите на дефектни стоки.

Предвид факта, че наличната информация не е обоснована в достатъчна степен с обективни факти и че всяка промяна на една или повече разпоредби ще наруши общия баланс, който се установява с директивата, Комисията счита, че на настоящия етап би било преждевременно да предлага преразглеждане на директивата.

До изготвянето на следващия доклад Комисията ще следи за всяко развитие, което може да наруши този баланс, когато е необходимо чрез извършване на задълбочена оценка заедно с националните експерти и заинтересованите страни, с цел установяване на проблемите и търсене на приемливи решения за преобладаващото мнозинство от заинтересованите участници.

xxx

Комисията приканва Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет да се запознаят със съдържанието на настоящия доклад.